

Remiss av SOU 2025:39 Digital teknik på lika villkor – En reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS

Inledning

Svaret är sammanställt av Eva-Lena Johansson, socialchef Åsele kommun. Inspel ges till valda delar.

Åsele kommun är en av två kommuner i Västerbotten som yttrar sig över SOU: betänkande. Åsele är en av landets minsta kommuner med 2700 invånare på en areal av 4513 kvadratkilometer. Fokus på yttrandet är baserat utifrån den lilla glesbygdskommunens perspektiv.

Sammanfattning

Åsele delar utredningens bedömning att digital teknik ska likställas med andra insatser och ställer sig positiv till att det blir ett tydligare rättsläge kring användande av digital teknik för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS. Åsele kommun trycker även på att regeringen särskilt ska beakta de ekonomiska konsekvenserna som förslaget kan ge för medborgares tillgång till digitala insatser beroende på vars i landet man bor.

Avsnitt 10. Användning av digital teknik till personer med nedsatt beslutsförmåga

Åsele kommun delar utredningens bedömning att personer med nedsatt beslutsförmåga ska få tillgång till insatser från socialtjänsten på lika villkor som andra samt att en reglering om nedsatt beslutsförmåga vid användning av digital teknik bör ta sikte på de situationer då ett särskilt samtycke krävs för användningen av digital teknik som har funktioner som möjliggör monitorering, sensorering eller positionering.

Bedömning om en persons beslutsförmåga bör bedömas individuellt i varje konkret situation. Det bör inte regleras hur bedömningen av den enskildes förmåga att lämna samtycke ska göras.

Åsele kommun ser stor vikt av utredningens förslag att Socialstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett metodstöd för att personal i verksamheten ska kunna stödja personer med nedsatt förmåga att uttrycka sin inställning till personuppgiftsbehandling. Metodstödet bör även ge vägledning kring hur bedömningen ska genomföras i praktiken. Åseles erfarenhet är att dessa bedömningar är som bäst i teamsamverkan där flera perspektiv lyfts och diskuteras.

Stor vikt läggs vid dokumentation av bedömning samt uppföljning av beslutsförmåga. Bedömning behöver göras att användning av tekniken är situationsanpassad, inte används integritetskränkande och ses över vid förändrade förhållanden och olika situationer.

Avsnitt 11. Ekonomiska konsekvenser

Även om förslaget inte innebär ett nytt åtagande för kommunerna, så kan kommuners olika förutsättningar avseende ekonomi och demografi förstärka skillnader i tillgång till digital teknik mellan kommuner.

Kommuner i glesbygd kämpar ofta med stora ekonomiska utmaningar som gör det svårare att prioritera och skala upp användandet av digital teknik. Trots hög ambition, vilja och tro på att utvecklingen ger mervärde både för den för den enskilde, personalen och organisationen är det svårt att räkna in ekonomiska vinster med digital investering då antalet, även om det omfattar många i verksamhetens mått, inte når upp till den omfattning som behövs för att investering ska ge positivt ekonomiskt utfall. I kommuner med starkare ekonomi, fler invånare i målgruppen och mer utvecklade strukturer för digital omställning kan processen troligen ske snabbare och mer effektivt.

Vi ser redan nu att små kommuner halkar efter i digitaliseringen vilket påverkar den enskildes tillgång till digitala insatser. Åsele kommun uppmärksammar regeringen att ta med detta perspektiv gällande arbete med digitalisering i stort, och avseende de utmaningar som små kommuner, särskilt i glesbygd, med stora ekonomiska och demografiska utmaningar möter. Det ska inte vara skillnad beroende på var i landet man bor att säkerställa jämlikhet avseende denna typ av insatser.

Eva-Lena Johansson
Socialchef
Åsele kommun